

חוק משלהם

רפי שדמי 16.12.2013 20:00

כידוע, במשפט האזרחי רשאי בית המשפט לחייב בעל דין בתשלום שכר טרחת עורך דין ובהוצאות משפט לטובת יריבו. למרות היותם גוף השייך למדינה, ואף על פי שחוק בתי הדין הרבניים מאפשר פסיקת הוצאות - בתי הדין הרבניים בארץ ממאנים לחייב בהוצאות בעל דין שראוי היה כי יחויב בהן - לטובת יריבו שזכה במשפט, התנהג בצורה הולמת והניח כדבעי את גרסתו להכרעה שיפוטית שמצאה אותה עדיפה וצודקת.

למעט מקרה אחד, במשך 30 שנות ייצוג בבתי דין רבניים בכל הערכאות, בכל הארץ, לא חזיתי מעודי ולו במקרה אחד שבו בעל דין שזכה בדינו זוכה בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין. כך, למשל, במקרה שהובא להכרעה בבית הדין הרבני בתל אביב נדונה תביעתו של בעל, שדרש לחייב את אשתו בגירושין. ההליך נמשך שנים וכלל דיונים רבים, פנייה למומחה מטעם בית הדין שעמד על שכרו, ועוד.

לאחר שנדחתה תביעתו של הבעל לגירושין, פנתה האשה לבית הדין בבקשה לחייב את הבעל בהוצאות משפט, על יסוד תקנה קי"ט המסמיכה את בית הדין לפסוק בהוצאות משפט. בית הדין דחה את בקשתה פעמיים, תוך שהוא מפנה אותה לשולחן ערוך.

כידוע, הליכי גירושין עשויים להימשך שנים, וככל שהזמן מתארך כך גדלות ההוצאות. ואולם, בתי הדין הרבניים לא רק שאינם פוסקים הוצאות משפט - הם מקשים עוד על המתדיינים. באחרונה החליט בית הדין הרבני הגדול לחייב מערערת להפקיד בקופת בית הדין הגדול 25 אלף שקל, כתנאי להבאת עניינה לבירור נוסף, וזאת על מנת להבטיח את הוצאות המשפט של המשיב בערעור. מדובר באבסורד. במשפט האזרחי, פסיקת הוצאות לפי שיקול דעתה של ערכאה שיפוטית היא עניין שבשגרה, תוך שמביאים בחשבון את התנהלותו של בעל הדין שזכה. לא מדובר בענישה. בתי המשפט נוהגים לפסוק סכומי הוצאות ריאליים בדרך כלל כדי לפצות את הצד הזוכה וגם לעתים כדי למנוע הליכי סרק.

האם לא הגיעה השעה שגם בתי הדין הרבניים יחייבו בעלי דין בהוצאות משפט, על מנת להשוות את מצבם של המתדיינים בבתי המשפט לאלו שבדיני משפחה? שהרי הם שמים את יהבם על בתי הדין הרבניים, שיכבדו את דין המדינה ואת רוח השעה. אותם בעלי דין הגונים מצפים שבסופו של יום לא ישלחו וידם על ראשם, תוך הפסד כספי ממשי בגין הליך שנכפה עליהם לעתים לשווא.

עו"ד שדמי עוסק בדיני משפחה, נישואין, גירושין ומזונות